

Нацрти закона о одбрани и Војсци на јавној расправи

Ефикасније функционисање система

Министарство одбране од 1. до 25. фебруара спроводи јавну расправу о *Нацрту закона о изменама и допунама Закона о одбрани* и *Нацрту закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије* у складу са закључцима Одбора за правни систем и државне органе Владе Србије. Циљ је наставак реформи и побољшање ефикасности функционисања система одбране и Војске Србије.

У разговору са Биљаном Бабић, секретаром Министарства одбране, интересовало нас је најпре зашто се предлажу измене и допуне *Закона о одбрани* и *Закона о Војсци Србије* и шта оне предвиђају, тако да јавност, а посебно учесници јавне расправе имају јаснију представу о томе шта се хоће овим изменама.

Измене су предузете да би се отклонили уочени недостаци у практичној примени ових закона, као и због потребе за усаглашавањем са променама извршеним у правном систему Републике Србије које се односе на део материје уређене овим законима.

Текстове нацрта прописа који су предмет јавне расправе израдила је Радна група образована решењем министра одбране, након што је претходно извршена анализа решења у законима који уређују област одбране и Војске Србије. Спроведена је такође и интерна процедура прикупљања предлога и сугестија за измене и допуне наведених закона,

прибављена су мишљења организационих јединица Министарства одбране и органа управе у саставу Министарства о радним верзијама нацрта закона и одржана је стручна расправа у Министарству одбране.

Измене Закона о одбрани

Део решења у *Нацрту закона о изменама и допунама Закона о одбрани* односе се на дефинисање појмова и усклађивање израза који се користе у овом закону ради једнообразног коришћења и отклањања уочених непрецизности у важећим решењима.

Прецизирају се надлежности председника Републике, Владе, Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије у области одбране и врши усаглашавање са надлежностима прописаним у другим законима у циљу избегавања понављања истих надлежности у више закона (у *Закону о Војсци Србије*, *Закону о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије*, *Закону о ванредним ситуацијама*).

Предложеним изменама ближе се уређују овлашћења за доношење подзаконских прописа за извршавање овог закона, што није било прецизно уређено и због чега неки прописи нису донети. Прецизније се уређује материја инспекцијског надзора у области одбране, односно инспекцијски послови које обавља Инспекторат одбране као орган управе у саставу Министарства одбране.

Прецизније се уређују надлежности у области планирања и изградње војних објеката, заједничког цивилно-војног система управљања ваздушним саобраћајем, као и област саобраћаја на унутрашњим пловним путевима у погледу посебности које произилазе из војног режима саобраћаја за потребе одбране из делокруга Министарства

одбране и Војске Србије, чиме се уједно врши усклађивање одредаба овог закона са законима који уређују наведене области (Закон о планирању и изградњи, Закон о ваздушном саобраћају и Закон о унутрашњој ђловидби).

Додатно се уређују и посебне дужности министарстава и осталих државних органа у поступку припремања и спровођења планова одбране у пословима и делатностима који се извршавају у вези са њиховим надлежностима.

Као значајна новина предлаже се да послове заштите и заступања имовинско-правних интереса Републике Србије у погледу имовине коју користи Министарство одбране и Војска Србије врши војно правобранилаштво, имајући у виду обим и специфичности те имовине, специфичности војне организације, војних делатности и војне службе, као и постојећу праксу у другим државама и оружаним снагама, што све опредељује овакав предлог.

Ближе се уређују делатности логистичке подршке Војске Србије, тако што се предвиђа овлашћење Владе да оснива војне установе са статусом правног лица које вишком капацитета могу да пружају услуге ван Министарства одбране и Војске Србије по тржишним условима. За постојеће војне установе (Војна установа „Моровић” – Моровић, Војна установа „Дедиње” – Београд, Војна установа „Тара” – Бајина Башта, Технички ремонтни завод „Ђурђе Димитријевић Ђура” – Крагујевац, Војна грађевинска установа „Београд” – Београд и Војна грађевинска установа „Београд-2” – Београд) одређује се да стичу статус правног лица даном ступања на снагу овог закона.

Обавезе грађана

Што се грађана тиче, нацртом закона предвиђено је да они, поред извршавања војне, радне и материјалне обавезе и обавезе да учествују у цивилној заштити, имају и обавезу да учествују у обучавању за потребе одбране, у складу са законом, одлукама надлежних органа, плановима одбране и плановима образовања за потребе одбране.

Статусна питања

Изменама и допунама Закона о Војсци Србије предлажу се и нека нова решења као што су: прописивање могућности да се професионални војник који је у радном односу на одређено време провео девет година прими на службу у Војсци Србије у својству цивилног лица на служби у Војсци Србије без јавног конкурса; престанак службе по потреби службе с правом на пензију без стављања на располагање официру односно подофициру у служби на неодређено време који је навршио најмање 50 година живота и има 20 година стажа у служби у својству професионалног војног лица и испуни један од услова који су наведени у измени члана 110. став 5, што је неопходно предвидети ради усклађивања годишњег прилива и одлива кадра.

Нацрти закона са образложењем и подацима значајним за сировођење јавне расправе објављени су на сајту Министарства одбране www.mod.gov.rs и на Порталу е-Управе.

Прва јавна расправа одржана је у Нишу, 10. фебруара, а следеће су у Крагујевцу (18. фебруара), Новом Саду (20. фебруара у 11 часова у Дому ВС, Београдски Кеј 9) и Београду (25. фебруара у 11 часова у Дому ВС, Браће Југовића 19).

Предложене су такође допуне закона којима се уређују мере заштите војних објеката и рејона уз те објекте у погледу физичко-техничког обезбеђења и безбедносне заштите, начин одређивања тих мера и начин контроле предузетих мера које су се у пракси показале као неопходне и које се не могу уредити подзаконским актима, јер су законодавна материја.

Уређује се начин вршења истраживања од значаја за одбрану и посебне обавезе физичких и правних лица која се баве истраживањима која могу имати посебан значај за одбрану и захтевају примену посебних мера заштите тајних података у одбрани и безбедности земље.

Прецизније се уређује материја планирања одбране тако што се утврђују дужности правних лица од значаја за одбрану – у ком погледу и које сегменте из Плана одбране самостално планирају.

Предлажу се измене и допуне којима би се уредила материја безбедности и мере заштите тајних података, предузимање мера безбедности у организовању и извођењу војних вежби; начин одређивања тајних података у одбрани и безбедности и забрана приступа и снимања одређених војних објеката, као и забрана грађења у рејонима тих објеката; ограничења у погледу извођења радова на премеру и истраживању у граничном појасу; забрана уношења података о војним објектима у картографске публикације и одређивање послова од посебног значаја за одбрану и посебних услова за њихово обављање и ближе уређују посебне мере које се односе на прописивање одређених ограничења слободе кретања у ратном и ванредном стању. Предложеним решењима отклонио би се недостатак у законодавном уређивању ове материје која је била уређена прописима који су престали да важе.

Нови предлози у Закону о Војсци Србије

Предложена решења у Нацрту закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије највећим делом се односе на уређивање материје која у закону тренутно није уређена, а посебно на: евиденције у области рада/службе у Војсци Србије, војне легитимације и идентификационе картице, могућност

Заштита имовине

Као значајна новина предвиђа се да послове заштите и заступања имовинско-правних интереса Републике Србије у погледу имовине коју користе Министарство одбране и Војска Србије врши посебан организациони део, односно Војно правобранилаштво.

Предложено решење заснива се на посебној правној природи и правном режиму имовине која се прибавља и користи за потребе одбране и Војске Србије. Наиме, обим и специфичности те имовине које произилазе из чињенице да се ради о средствима за посебне намене, као и из специфичности у погледу војне организације, војних делатности и војне службе опредељују овакав предлог.

Предлог се заснива и на чињеници да су се послови заштите имовинско-правних интереса имовине коју користе министарство надлежно за послове одбране и Војска одувек обављали самостално, а овакав приступ потврђује и постојећа пракса у другим државама и оружаним снагама у којима ове послове врше органи министарства надлежног за послове одбране – војни правобраниоци (војни адвокати), који су у саставу министарства или при оружаним снагама.

Предложена решења припремљена су у контексту израде Нацрта закона о правобранилаштву и постигнутим прелиминарним договорима са Министарством правде и државне управе.

Стари називи

Предлаже се да се у Закон о Војсци Србије преузму нека ранија решења. Да се виду Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана врати назив: „Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана“ и да се у роду речних јединица поново уведу ранији чинови, имајући у виду традицију и упоредна решења у законима других земаља, као и да то неће изазвати трошкове.

упућивања на рад у иностранство на основу извршавања обавеза за преузетих закљученим међународним споразумом и друго.

Ту спада и материја коју је потребно ближе уредити и усугласити са потребама војне службе: организација Војске Србије, специфична војна служба и служба под отежаним условима, надлежности министра одбране и начелника Генералштаба Војске Србије у командовању и руковођењу Војском Србије, услови за пријем у професионалну војну службу, решавање о стањима у служби, престанак службе по потреби службе, плате и новчане накнаде, пријам цивилних лица на служби у Војсци Србије и друго.

Прецизирана су овлашћења за доношење појединих прописа како би се обухватила целокупна материја за коју постоји потреба да се уреди подзаконским актима, као што је на пример пријем цивилних лица на служби у Војсци Србије јавним конкурсом и без јавног конкурса.

Према предложеним решењима, из Закона о Војсци

Србије треба да се бришу звања као предмет уређивања овог закона, као и одредбе које се односе на обавезу полагања стручних испита за рад у Војсци Србије, јер су актима о формацији уређени елементи формацијских места у погледу чинова односно звања и стручне квалификације потребне за обављање послова за свако поједино формацијско место, у складу са овим законом и другим законима којима су прописани услови за обављање појединих послова (Закон о државној ујрави, Закон о ојшћем ујравном јосћујку).

Оцењено је да посебан државни стручни испит који би полагала цивилна лица на служби у Војсци Србије не би тим лицима обезбедио квалификацију која је неопходна за њихов рад, а која се не може стећи државним испитима у оквиру струке коју та лица имају и да трошкови у вези са организацијом испита за цивилна лица која раде на целој територији Републике Србије, од којих велики број успешно обавља послове и задатке на својим радним местима већ дуги низ година, не би били оправдани.

Предлаже се и уређивање права на продужено осигурање и накнаду због престанка запослења супружнику премештеног официра, односно подофицира коме престане радни однос на неодређено време због премештаја, а у месту у коме је официр, односно подофицир премештен нема могућности да се запосли – најдуже шест година.

Уводи се и право на бесплатан одмор у објектима предвиђеним за одмор и рекреацију лицима која врше специфичну војну службу и право на боравак у објектима предвиђеним за одмор и рекреацију по регресираним ценама за професионалне припаднике Војске Србије и чланове њихових породица.

На крају разговора, секретар Биљана Бабић истиче да је циљ који треба да се постигне предложеним изменама и допунама Закона о одбрани и Закона о Војсци Србије побољшање постојећих решења којим ће се допринети даљој реформи система одбране и професионализацији Војске Србије и остварити позитиван утицај на даљу ефикасност функционисања система одбране и Војске Србије. ■

Раденко МУТАВЦИЋ